

”נקודה טובה מאסע ישראל” מסע בשבילי הרוח של עם ישראל

(גליון מספר 11 שנת תשע”ז, פרשת ויגש, ט’ טבת תשע”ז, 7 ינואר, 2017)

ב”ה

מסע ישראל - ”הרבה פעמים זה קורה ככה בלי פִּנְהָה”

קורה לפעמים בלי פִּנְהָה

צצה עולה לה מדה מגנה

פוגעת, קורעת, בחשך טועה

הרבה פעמים זה קורה ככה בלי פִּנְהָה

וכשזה קורה, אז בדרך כלל מישהו נפגע וכואב לו נורא....

שיר זה עוסק לא רק במערכות היחסים שבין אדם לחברו ובתוצאותיהן, אלא גם בסוגיית הכוונה ובאבחנה בין מעשים הנעשים בשוגג לאלה הנעשים בכוונה ובמזיד.

בשולי הדברים נעיר, כי מילותיו ולחנו של שיר זה נכתבו על ידי חסיד ברסלב, שכחלק מתהליך חזרתו בתשובה החליט לאמץ לעצמו את שמו של האמורא רבי שמעון בן לקיש - ריש לקיש כמעשה של הזדהות וחיבור לדמותו, תוך שהוא מסתיר את שמו המקורי.

בצעד זה שבמסענו, נעסוק בסוגיית ה”פִּנְהָה” המלווה את המעשה ונותנת לו משמעות.

בחג החנוכה שזה אך יצאנו ממנו, קראנו מידי יום על קורבנות נשיאי השבטים. קורבנות אותם הם הביאו למשכן בימי חנוכתו הראשונים. והנה, למרבה הפלא, כל הקורבנות היו שווים זה לזה (ראה פרשת נשא בספר דברים).

אולם חז”ל מגלים לנו, כי ”אף על פי שקרבן שווה הקריבו כולם על דברים גדולים הקריבו וכל אחד ואחד הקריבו לפי דעתו” (במדבר רבה, פרשת נשא פרשה יג).

הקורבן אכן היה זהה, אך כוונתו של המקריב היתה שונה. כל אחד מן הנשיאים הביא את קורבנו לה’, תוך שהוא מכווין במחשבתו על המאפיין העיקרי של שבטו או כנגד אחד המאורעות החשובים שקרו לעם ישראל. וכך הולך המדרש ומסביר לנו, כיצד מאפייני הקורבן הזהים, רומזים בכל פעם באופן שונה ועולים כנגד כוונתו השונה והמיוחדת של כל מקריב.

התחיל נחשון בן עמינדב נשיא שבט יהודה ”והקריב על סדר המלוכה”. אחריו ”בא נשיא יששכר והקריב על שם התורה לפי שהם אהבו את התורה יותר מכל השבטים”.

שלישי הקריב זבולון מתוך שותפותו ותמיכתו הכספית באחיו יששכר לומד התורה. ”לפי שחיבב את התורה והרחיב ידיו לפזר ממנו ליששכר כדי שלא יצטרך שבט יששכר לפרנסה ולא יתבטל מלעסוק בתורה”. קורבן שהקו המנחה שלו הוא השותפות. רביעי הקריב נשיא ראובן כנגד הבכורה וכן הלאה.

קורבנות הנשיאים מלמדים אותנו, כי הכוונה היא זו שיוצקת את עומק המשמעות והמהות של המעשה ונותנת לו את המימד, הצבע וה”עומק” הנכון והמדויק.

חז”ל מציירים לנו שני מקרים שונים במערכת היחסים של כיבוד אב ואם, תוך שהם מראים לנו כיצד הכוונה, הופכת את משמעות המעשה מטובה לרעה וכן להיפך (קידושין לא ע”ב, ברש”י, בשם הירושלמי).

מעשה באדם שהיה מאכיל את אביו הזקן מעדנים. יום אחד, שאל האב את בנו, בני, מנין לך מעדנים שכאלה? ענה הבן לאביו: ”סבא (זקן...) מה אכפת לך, טחון ואכול (תאכל ותשתוק)”. מילים קשות

"נקודה טובה מאס ישראל" מסע בשבילי הרוח של עם ישראל

המלמדות כי הבן אינו מכבד את אביו באמת והדבר לטורח עליו. מילים החושפות את הכוונה האמתית של הבן והופכות את התמונה הוורודה של כיבוד האב במטעמים, לסיטואציה של עלבון ובזיון.

ומאידך, מעשה באדם שהיה טוחן בריחיים והיה לו אב זקן. לימים, קיבל האב הזקן צו קריאה לעבודת המלך. אמר לו בנו, אבא טחון אתה במקומי ותפרנס את המשפחה ואני אלך במקומך לעבודת המלך הקשה יותר. עבודה מסוכנת שמועד סיומה אינו ידוע.

התיאור של אדם השולח את אביו הזקן לעבודה קשה של טחינת ריחיים הוא קשה ומצמרר. אולם, כאשר מתברר לנו כי כוונת הבן היא להציל את אביו מעבודה קשה ומסוכנת יותר, הופכת התמונה לוורודה וחיונית.

רבי שמעון בנו של רבן גמליאל לימד אותנו, כי "ולא המדרש הוא העיקר אלא המעשה" (משנה מסכת אבות פרק א, יז). ומקורבנם של נשיאי ישראל למדנו, כי הכוונה היא זו היוצקת את הנשמה ואת המשמעות אל המעשה.

ומדברי שניהם גם יחד, עולה חשיבותו של המעשה עם הכוונה שבצדו. כוונה היוצקת את עומק המשמעות והמהות של המעשה ונותנת לו את המימד, הצבע וה"עומק" הנכון והמדויק.

מרכת שבת טוב

מה טוב

לכניסה או להסרה מרשימת התפוצה, ניתן לפנות למייל: rothmoshe@gmail.com

ארכיון "נקודה טובה": http://www.pirsuma.com/nekuda_tova

נא לשמור על קדושת הגליון ולהכניסו לגניזה לאחר השימוש,

יש לך הערה או הארה? אשמח לקבל למייל הנ"ל

אהבת? הפץ בין חברים

מפת המסע: את הצעד הראשון של מסענו פתחנו מתוך התפיסה היסודית של "אני חושב, משמע אני קיים". בצעד השני עסקנו באברהם אבינו שבכוח התבוננותו ותבונתו, החזיר לאנושות את אבידתה וחיבר אותה חזרה לבוראה ואלוקיה. בצעד השלישי דיברנו על חייו של האדם המוזמן לפתור את חידת חייו ה-לא מִפְרָשֶׁת ולהפוך אותה לכתב שליחות אישית. בצעד הרביעי עסקנו בקשר האישי והמיוחד שבין האדם לבוראו. בצעד החמישי, עסקנו באחריותו של האדם לקיומו של העולם. ובצעד השישי, עסקנו בנושא תרבות הפנאי. בצעד שביעי זה, עסקנו בברכת הטכנולוגיה ובצעד השמיני, בתרומתו של המדע, לאמונה באל אחד בורא ויוצר העולם.

צעד התשיעי, עסקנו בסגולת הזמן, לאורם של נרות החנוכה. ובצעד העשירי, עסקנו בסוד אורם של נרות החנוכה והמקדש.

השבוע, בצעד האחד עשר, עסקנו בקשר בין הכוונה למעשה. ובעובדה כי הכוונה היא נשמתו של המעשה.